

דָּבַר אַחַר וְהַמְשַׁפְּלִים, אֵלּוּ שְׂיֹדְעִים בְּמִצְוַה חֲמִישִׁית בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית - יר"א שִׁבְתָּ, אֲזַהְרֶתוֹ שֶׁלֹּא לְחַלֵּל אֶת בַּת הַמֶּלֶךְ בַּט"ל מְלֹאכּוֹת, שֶׁהֵן אַרְבַּעִים מְלֹאכּוֹת חֹסֵר אַחַת, כִּנְגֹד אַרְבַּעִים מְלֻקִּיּוֹת חֹסֵר אַחַת. הַרְצוּעָה לְהִלְקוֹת, הִיא שִׁפְחָה רְעָה, שְׁעֻטָּנֹז, כְּלוּלָה מְשׁוֹר וְחִמּוֹר, שְׂאֵמֶר יַעֲקֹב וְיֵהִי לִי שׁוֹר וְחִמּוֹר. עַל כָּל דָּבָר פֶּשַׁע - עַל שׁוֹר עַל חִמּוֹר - שְׂאֵין מְלֻקִּין בְּשִׁבְתָּ, שֶׁלֹּא שׁוֹלְטֵת הַשִּׁפְחָה הַרְעָה עַל הָעוֹלָם. אוֹי לְמִי שֶׁמְשַׁלֵּיט אוֹתָהּ עַל הָעוֹלָם.

וּמִשּׁוּם זֶה אֶת שִׁבְתֵּי תִשְׁמְרוּ - זוּ בַת יַחֲדָה, שֶׁהִיא שְׁמִירָה אַחַת לְשִׁבְתוֹת הַרְבֵּה, בְּהַ תְּלוּיִים כָּל שְׁמִירָתָן שֶׁל עֶשֶׂר סְפִירוֹת, שְׁנֹקְרָאוּ שִׁבְתוֹת הַרְבֵּה. וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁבְתָּ - זוּ בַת יַחֲדָה, שֶׁהִיא שְׁמִירָה לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל שִׁבְתָּ וְשִׁבְתָּ, וּמִי שֶׁמְחַלֵּל אוֹתָהּ, אֵינּוּ שְׁמוֹר עַל יְדֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁנֹאמֵר בְּהַ מְחַלְלִיהָ מוֹת יִימָת. מִי שֶׁמְכַנֵּס בְּרִשׁוֹת שְׁלָה שִׁפְחָה חֲלָלָה זֹנָה, שְׂרִשׁוֹת שְׁלָה הוּא תַחֲנוּם שִׁבְתָּ כְּמוֹ שִׁתְּחוּם וּגְבוּל שֶׁל הַיָּם, שְׁנֹאמֵר שְׁמֵתִי חוֹל גְּבוּל לַיָּם. וּמִי הוּא? וְהִיא מְסַפֵּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם, וְאֵין יָם אֲלֵא תוֹרָה.

מִי שֶׁעוֹבֵר עָלֶיהָ כְּאֵלוּ הַחֲזִיר אֶת הָעוֹלָם לְתַהוּ וְבַהוּ, וְלִכְן הַכְּתוּב סִמְךָ לָהּ וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תַהוּ וְבַהוּ, שֶׁהוּא חוֹל לַיָּם. כְּמוֹ חֲלִיָּה שֶׁל שְׁלֹשֶׁת לְכָלֵב - מִי שֶׁמוֹצִיא אוֹתוֹ מִשְׁלֹשֶׁת אוֹתוֹ, גּוֹרֵם כְּמָה נְשִׁיכוֹת שֶׁל יְסוּרִים שְׁנוֹשֵׁף אוֹתוֹ, וּבְגַלְלוֹ אָמַר דּוֹד הַצִּילָה מִחֶרֶב נִפְשִׁי מִיַּד כָּלֵב יַחֲדָתִי. וְזֶה סְמָא"ל, שֶׁהוּא תְּפוּס בְּקוֹלָר מִצַּד שֶׁל אֵלוּ

דָּבַר אַחַר וְהַמְשַׁפְּלִים, אֵלּוּ דִידְעִי בְּפִקּוּדָא חֲמִישָׁא בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, יר"א שִׁבְתָּ, אֲזַהְרָה דִּילִיָּה דְלָא לְחַלְלָא בְּרֵתָא דְמְלָפָא בַט"ל מְלֹאכּוֹת, דְּאֵינוּן אַרְבַּעִים מְלֹאכּוֹת חֹסֵר חֵד, לְקַבֵּל אַרְבַּעִים מְלֻקִּיּוֹת חֹסֵר חֵד, רְצוּעָה לְאַלְקָאָה אִיהִי שִׁפְחָה בִּישָׂא, שְׁעֻטָּנֹז, כְּלוּלָה מְשׁוֹר וְחִמּוֹר, דְּאָמַר יַעֲקֹב וְיֵהִי לִי שׁוֹר וְחִמּוֹר (בראשית לב ו), עַל כָּל דָּבָר פֶּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חִמּוֹר (שמות כב ח), דְּאֵין מְלֻקִּין בְּשִׁבְתָּ, דְּלָא שְׁלֵטָא שִׁפְחָה בִּישָׂא עַל עֲלָמָא, וּוִי לִיָּה לְמָאן דְּאִשְׁלִיט לָהּ עַל עֲלָמָא.

וּבְגִין דָּא אֶת שִׁבְתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ (ויקרא כו ב), דָּא בַת יַחֲדָה, דְּאִיהִי שְׁמִירָה אַחַת לְשִׁבְתוֹת הַרְבֵּה, בְּהַ תְּלִיין כָּל שְׁמִירָתָן דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, דְּאֶתְקְרִיאוּ שִׁבְתוֹת הַרְבֵּה, וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁבְתָּ (שמות לא טז), דָּא בַת יַחֲדָה, דְּאִיהִי שְׁמִירָה לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל שִׁבְתָּ וְשִׁבְתָּ, וּמָאן דְּמְחַלֵּל לָהּ לֹא אִיהוּ נְטִיר מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא עוֹד אֲלֵא דְּאֶתְמַר בְּהַ (שם יד) מְחַלְלִיהָ מוֹת יוּמָת, מָאן דְּאֶעֱיֵל בְּרִשׁוֹת דִּילָהּ שִׁפְחָה חֲלָלָה זֹנָה, דְּרִשׁוֹת דִּילָהּ אִיהוּ תַחֲנוּם שִׁבְתָּ, כְּגוֹנָא דְּתַחֲנוּם וּגְבוּל דִּימָא, דְּאֶתְמַר שְׁמֵתִי חוֹל גְּבוּל לַיָּם (ירמיהו ה כב), וּמָאִי נִיְהוּ וְהִיא מְסַפֵּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם (הושע ב כ), וְלִית יָם אֲלֵא אוֹרֵייתָא.

מָאן דְּאֶעֱבֵר עָלֶיהָ כְּאֵלוּ חֲזִיר עֲלָמָא לְתַהוּ וְבַהוּ, וּבְגִין דָּא קָרָא סְמִיךָ לִיָּה, וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תַהוּ וְבַהוּ (בראשית א ב), דְּאִיהוּ חוֹל לַיָּם, כְּחוֹלִיא דְּשְׁלֹשֶׁת לְכָלֵב, מָאן דְּאֶפִּיק לִיָּה מִשְׁלֹשֶׁת לִיָּה, גְּרִים כְּמָה נְשׁוּכִין דִּיִּסּוּרִין דְּנִשְׁיף לִיָּה, וּבְגִינִיָּה אָמַר דּוֹד הַצִּילָה מִחֶרֶב נִפְשִׁי מִיַּד כָּלֵב יַחֲדָתִי (תהלים כב כא), וְדָא סְמָא"ל דְּאִיהוּ תְּפוּס בְּקוֹלָר, מְסַטְרָא דְּאֵלִין דְּקִשְׁרִין

שְׁקוּשְׂרִים אוֹתוֹ בְּאוֹת שֶׁל תְּפִלִּין, וְרִצּוּעָה בְּקֶשֶׁר עַל זְרוּעוֹ, וְקֶשֶׁר בְּשֵׁטִי רִצּוּעוֹת עַל קַרְנָיו, שֶׁהוּא שׁוֹר מוֹעֵד.

וְשִׁבְנֵתָא שְׁבֵת יְחִידָה, הִיא רְשׁוּת שֶׁל יְחִיד שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהוּא גְבוּהוֹ עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשָּׁם הַמְּפָרֵשׁ - יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְרַחְבּוֹ ד' יו"ה. עַנְיָג שְׁבֵת בְּהַפּוּף - נַגְ"ע. מִי שֵׁישׁ לוֹ וְלֹא מְקִיָּם אוֹתוֹ, מִתְּהַפֵּף לוֹ לְנַגְ"ע צָרְעַת, שֶׁפָּחָה שְׁמַחְרִיבָה בֵּיתוֹ, וְנִתְּנָן אֶת הַבֵּית, אֶת אִיבְרִיו וְאֶת עֲצָיו, וְזוּהִי עֲנִיּוּת, שֶׁהִיא בְּמִקּוּם שֶׁל נֶגַע צָרְעַת. חֲזוֹר בְּתִשּׁוּבָה, וְטַהֲרוּ הַכֶּהֱן - זֶה מִיכָא"ל כֶּהֱן גְּדוֹל מִמֶּנָּה תַּחַת יַד הַחֹסֵד.

עַנְיָג הוּא נְהִ"ר יוֹצֵא מַעַדָּן לְהִשְׁקוֹת אֶת הַגָּזָן, שֶׁהוּא עֲדוֹן הַנְּשֻׁמּוֹת. וְ נְהִר שִׁיּוֹצֵא מַעַדָּן, מִבֵּין י"ה, וְאִין עֲדָן אֶלָּא כְּתֵר עֲלִיּוֹן שֶׁהוּא מְפֹלָא וּמְכֻסָּה, וּמְשׁוּם כֶּף נֶאֱמַר בְּעֲדָן, עֵינַן לֹא רִאֲתָה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ. לְהִשְׁקוֹת אֶת הַגָּזָן, זֶה ה' תַּחְתּוֹנָה.

אַרְבָּעִים מְלָקִיּוֹת חֹסֵר אַחַת - כְּחֻשְׁבּוֹן ט"ל. מִי שֶׁשׁוּמַר אוֹתָהּ מֵהֶם, יוֹרֵד עֲלָיו ט"ל, שֶׁהוּא יו"ד ה"א וא"ו - ט"ל לְהַחֲיוֹת מֵתִים. וְעֲלָיו בְּאָרוֹ רַבּוּתֵינוּ שֶׁל הַמְּשֻׁנָּה, כָּל הָעוֹסֵק בְּטַל תּוֹרָה, טַל תּוֹרָה מְחַיֶּיחוֹ. וְעוֹד, וְהַמְּשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ - אֵלּוֹ שִׁיּוֹדְעִים בְּמַצּוּהַ הַשְּׁשִׁית שְׁנִרְמָזָה בְּמִלַת בְּרֵאשִׁית - בֵּית שֵׁם, שְׁעֲלִיָּה נֶאֱמַר גַּם צְפוֹר מַצָּאָה בֵּית וְדָרוֹר קֵן לָהּ, וְהָרִי תִינּוֹקוֹת יוֹדְעִים שְׁדָרוֹר קֵן לָהּ, וְכֹא דָוֵד וְאֶמַר בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ! אֶלָּא זֶה מַצּוֹת קֵן צְפוֹר, שְׁלֵשׁ בַּיָּם כַּמָּה סוּדוֹת, וְעֲלִיָּה נֶאֱמַר גַּם צְפוֹר מַצָּאָה בֵּית, שְׁכַתוֹב בְּשִׁבְלָהּ כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה - זֶה בֵּית הַכְּנֻסֶת. וְדָרוֹר קֵן לָהּ -

לִיָּה בְּאוֹת דְּתַפְּלִין, וְרִצּוּעָה בְּקֶשֶׁר עַל דְּרוּעֵיהָ, וְקֶשֶׁר בְּתֵרִין רִצּוּעֵין עַל קַרְנָיו, דְּאִיהוּ שׁוֹר מוֹעֵד.

וְשִׁבְנֵתָא שְׁבֵת יְחִידָה, אִיהִי רְשׁוּת דְּיְחִידָא דְּעֲלָמָא, דְּאִיהוּ גְבוּהוֹ עֶשֶׂר אַתּוּוֹן דְּשָׂמָא מְפָרֵשׁ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְרַחְבּוֹ ד' יו"ה, עַנְיָג שְׁבֵת בְּהַפּוּכָא נַגְ"ע, מָאֵן דְּאִית לִיָּה וְלֹא מְקִיָּים לִיָּה, אֶתְהַפֵּף לִיָּה לְנַגְ"ע צָרְעַת, שֶׁפָּחָה דְּחַרִּיבַת בֵּיתָהּ, וְנִתְּנָן אֶת הַבֵּית אֶת אִבְנָיו וְאֶת עֲצָיו (ויקרא יד מה), וְדָא הוּא עֲנִיּוּתָא, דְּאִיהוּ בְּאַתֵּר דְּנֶגַע צָרְעַת, חֲזוֹר בְּתִיּוּבָתָא וְטַהֲרוּ הַכֶּהֱן, דָּא מִיכָא"ל כֶּהֱן גְּדוֹל, מִמֶּנָּה תַּחַת יַד חֹסֵד.

עַנְיָג אִיהוּ נְהִ"ר יוֹצֵא מַעַדָּן לְהִשְׁקוֹת אֶת הַגָּזָן, דְּאִיהוּ עֲדוֹן נְשֻׁמְתִין, וְ נְהִר דְּנִפְיָק מַעַדָּן, מִבֵּין י"ה, וְלִית עֲדָן אֶלָּא כְּתֵר עֲלִיּוֹן, דְּאִיהוּ מוֹפְלָא וּמְכֻסָּה, וּבְגִינַן דָּא אֶתְמַר בְּעֲדָן עֵינַן לֹא רִאֲתָה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ (ישעיה סד א). לְהִשְׁקוֹת אֶת הַגָּזָן (בראשית ב ו) דָּא ה' תַּתָּא.

אַרְבָּעִים מְלָקִיּוֹת חֹסֵר חֵד כְּחֻשְׁבּוֹן ט"ל, מָאֵן דְּנִטְיָר לָהּ מְנִיָּהּ, נְחִית ט"ל עֲלִיָּה, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו, ט"ל לְהַחֲיוֹת הַמֵּתִים, וְעֲלִיָּה אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין, כָּל הָעוֹסֵק בְּטַל תּוֹרָה טַל תּוֹרָה מְחַיֶּיחוֹ. (דף יב ע"ב) וְעוֹד וְהַמְּשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ (דניאל יב א), אֵלּוֹן דִּידְעִין בְּפִקּוּדָא שְׁתִּיתָא דְּאַתְרֵמִיּוֹת בְּמִלַת בְּרֵאשִׁית, בֵּית תַּמָּן, דְּאֶתְמַר עֲלָהּ גַּם צְפוֹר מַצָּאָה בֵּית, וְדָרוֹר קֵן לָהּ (תהלים פד ד), וְהָא יְנוּקִין יִדְעִין דְּדָרוֹר קֵן לָהּ, וְאַתָּא דָוֵד לְמִימַר בְּרוּחַ קוֹדֶשׁ, אֶלָּא דָּא מַצּוֹת קֵן צְפוֹר, דְּאִית בֵּיהַ כַּמָּה רִזִּין, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר גַּם צְפוֹר מַצָּאָה בֵּית, דְּכַתִּיב בְּגִינָה כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה (ישעיה נו ז), דָּא בֵּי כְּנִישְׁתָּא, וְדָרוֹר קֵן לָהּ דָּא בֵּי מְדָרְשָׁא, אֲשֶׁר